

Sygn. akt IV Ca 391/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie IV Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Iwona Wróblewska-Pokora

Sędziowie SO Mariusz Jabłoński (spr.)

SO Julita Wyrębiak – Romero

Protokolant sekr. sądowy Magdalena Wierzchowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2018 r. w Warszawie

sprawy z wniosku (...)

z udziałem J. J., M. S. i A. P.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji uczestniczki J. J.

od postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 20 października 2016 r., sygn. akt I Ns 634/11

postanawia:

1. oddalić apelację;

2. zasądzić od J. J. na rzecz F. G. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Mariusz Jabłoński Iwona Wróblewska-Pokora Julita Wyrębiak – Romero

Sygn. akt IV Ca 391/17

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 października 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie stwierdził, że spadek po E. G., urodzonym dnia (...) w W., ostatnio stale zamieszkałym w W., zmarłym dnia 6 kwietnia 2011 r. w W., na podstawie testamentu, sporządzonego dnia 5 września 2001 r. w W. przed notariuszem w W. P. J. w formie aktu notarialnego rep. A nr (...), nabyła w całości F. G., żona spadkodawcy, córka W. i A. oraz przyznał adwokatowi P. P. kwotę 442,80 zł, w tym kwotę należną podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej, udzielonej z urzędu F. G., które nie zostały opłacone w całości ani w części i polecił kasie Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie wypłacenie tej kwoty - tymczasowo z sum budżetowych Skarbu Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, iż E. G., urodzony dnia (...) w W. i tu ostatnio stale zamieszkały, zmarł dnia 6 kwietnia 2011 r. w W., pozostawiając żonę F. G.. Jego rodzice, S. i S. G. zmarli w 1980 i 1986 r., a jego siostra M. w roku 1996, pozostawiając troje dzieci: J. J., M. S. i A. P.. E. G. nie miał dzieci. W dniu 5 września 2001 r. spadkodawca sporządził

przed notariuszem w W. P. J. testament w formie aktu notarialnego rep. A nr (...), na mocy którego powołał do całości spadku jako spadkobierczynią swoją żonę F. G.. Testament ten nie został nigdy odwołany. Nikt nie zawierał ze spadkodawcą umowy o zrzeczenie się dziedziczenia, nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku ani też nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Nie toczyły się również inne sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po E. G. ani też nie sporządzono aktu poświadczenia dziedziczenia po nim. Sporządzając testament, spadkodawca nie znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Apelację od orzeczenia Sądu Rejonowego w dniu 10 listopada 2016 r. wniosła uczestniczka J. J., zaskarżając postanowienie w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez stwierdzenie nabycia spadku na podstawie testamentu mimo braku świadomego i swobodnego wyrażenia woli i kierowania postępowaniem przez E. G. co winno skutkować uznaniem testamentu za nieważny i stwierdzeniem nabycia spadku na podstawie ustawy oraz naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów i odmowę przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego grafologa na okoliczność czy przedmiotowy testament został podpisany przez spadkodawcę, mimo istniejących wątpliwości w tym zakresie. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie, że spadek po zmarłym E. G. nabyły z mocy ustawy: żona F. G. w 1/4 części oraz siostrzenice J. J., M. S. i A. P. w 1/6 części każda, ewentualnie o uchylenie przedmiotowego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozstrzygnięcia oraz orzeczenie o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki nie jest zasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe. Ustalenia Sądu I instancji, co do zasady i oceny Sąd Okręgowy przyjmuje za własne. Zarzuty apelacji w zakresie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. są bezzasadne. Sąd zważył, iż swobodna ocena dowodów ujęta jest w ramy proceduralne. Oznacza to, iż sąd opiera swe przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych, z zachowaniem wymagań dotyczących źródeł dowodzenia oraz zasady bezpośredniości, a ocena dowodów dokonywana jest na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszelkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Należy również przeprowadzić selekcję dowodów, tj. dokonać wyboru tych, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. W niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, a samo stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącej odpowiada rzeczywistości, nie jest wystarczające. Strona skarżąca winna wykazać, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, gdyż tylko takie uchybienie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest wystarczającym przekonaniem strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do oceny dowodów w sposób wskazany przez skarżącą. Wnioskodawczyni wskazywała, iż Sąd błędnie ustalił, że testator nie działał pod presją żony, a także nie uwzględnił, iż sporządzenie testamentu winno nastąpić w kancelarii komorniczej, a odbyło się w domu spadkodawcy. Co więcej, skarżąca podnosiła, iż uzależnienie spadkodawcy od alkoholu świadczy o braku możliwości podjęcia przez niego świadomego rozrządzenia testamentowego.

Kwestionowanie przez skarżącą zasadności oceny opinii biegłej S. W. nie znajduje uzasadnienia. Rolą dowodu z opinii biegłego jest umożliwienie sądowi dokonanie należytej oceny zebranego w sprawie materiału w przypadku konieczności pozyskania wiadomości specjalnych. Sąd nie jest związany opinią biegłego i ocenia ją zgodnie z art. 233 k.p.c., wskazując na pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii - w kontekście jej fachowości, rzetelności czy logiczności. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w pełni prawidłowo dokonał oceny opinii biegłej psychiatry S. W., uznając ją za rzetelną i niezawierającą sprzeczności. Podkreślenia wymaga, iż nie wykazano, aby w istocie należało uznać opinię za nieprzydatną do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżąca nie dysponuje wiadomościami specjalnymi pozwalającymi dokonać rzetelnej oceny opinii. Próba podważenia opinii biegłej, która dysponuje wiadomościami specjalnymi nie może polegać jedynie na przedstawianiu przez skarżącą

swojej interpretacji dokumentacji i prezentowaniu własnego subiektywnego przekonania o zachowaniu przez testatora zdolności do świadomego podejmowania decyzji i wyrażania woli. Biegła nie stwierdziła u spadkodawcy objawów choroby afektywnej dwubiegunowej, a o przejawach choroby psychicznej brak wzmianki w dokumentacji medycznej. Wydaną w sprawie opinię należy uznać za zgodną z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Z zeznań świadków E. J. i E. C. wynika, że po 2000 r. spadkodawca jeździł samochodem, handlował i funkcjonował zupełnie prawidłowo. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostają więc argumenty w zakresie wpływu żony spadkodawcy na jego zachowanie. Tym samym, w ocenie Sądu Okręgowego powołanie żony do dziedziczenia było suwerenną decyzją E. G..

Za bezzasadny należało uznać podnoszony w apelacji zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. poprzez pominięcie przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego grafologa na okoliczność czy testament został podpisany przez spadkodawcę, mimo istniejących wątpliwości w tym zakresie. Poczynienie skutecznego zarzutu naruszenia art. 217 w zw. 227 k.p.c. poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego złożonego w toku postępowania wymaga wykazania, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., II PK 232/14), zaś okoliczność mająca być przedmiotem wnioskowanego dowodu miała istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z art. 227 k.p.c. Okoliczności sporne w rozumieniu art. 217 § 2 k.p.c. dotyczą faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), a nie wszelkich okoliczności podnoszonych przez strony. Sąd nie powinien pomijać dowodu, bez którego rozstrzygnięcie sprawy byłoby oczywiście nieprawidłowe, jednakże w ocenie Sądu Okręgowego nie zachodziła potrzeba dopuszczenia wnioskowanego przez uczestniczkę dowodu, bowiem w wypadku, gdy sąd uzyskał wiadomości niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania - nie ma potrzeby żądania przeprowadzenia kolejnych dowodów w tym samym zakresie. Uczestniczka nie wykazała, aby sprawa została niedostatecznie wyjaśniona, a okoliczności na które miał zostać przeprowadzony wnioskowany dowód, były istotne dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Prawidłowo dowód ten został uznany za nieprzydatny do rozstrzygnięcia sprawy i zmierzający do przewlekłości postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy w sposób wyczerpujący wyjaśnił przyczyny zasadności oddalenia wniosku, wskazując, iż notariusz jest funkcjonariuszem publicznym, a akt notarialny - dokumentem urzędowym. Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia pozostaje także miejsce sporządzenia aktu. Nie ulega bowiem wątpliwości, że przed przystąpieniem do sporządzania aktu notarialnego notariusz upewnił się co do tożsamości strony dokonującej danej czynności. Skarżąca nie przedstawiła natomiast dowodów podważających prawdziwość podpisu testatora.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw prawnych. O kosztach należnych pełnomocnikowi z urzędu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. § 12 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, mając na uwadze, że postępowanie przed Sądem II instancji obejmowało swym zakresem kwestię ważności testamentu.

Mariusz Jabłoński Iwona Wróblewska-Pokora Julita Wyrębiak – Romero